

STÆRK NÆRSYNETHED

(myopi)

– *hvordan opleves det?*

PER MERTZ

CAND.COMM.

Denne artikel er baseret på et interview med en kvinde på 55 år, som er stærkt nærsynet (minus 10 dioptri). Kvinden har ønsket at være anonym, men redaktionen kender hendes navn og adresse.

Hun er sammen med en del andre nærsynede udspurgt af Per Mertz og Ernst Goldschmidt, som begge igennem mange år har beskæftiget sig videnskabeligt med nærsynethed også kaldet myopi. Udspørgningen var et led i arbejdet med at kortlægge nærsynedes livskvalitet på godt og ondt, dels for at bibringe

normalsynede en større forståelse af de stærkt nærsynedes livsvilkår og dels som et led i forsøget på at afdække en række praktiske forhold, som især politikere burde tage op for at gøre tilværelsen lidt lettere for de stærkt nærsynede.

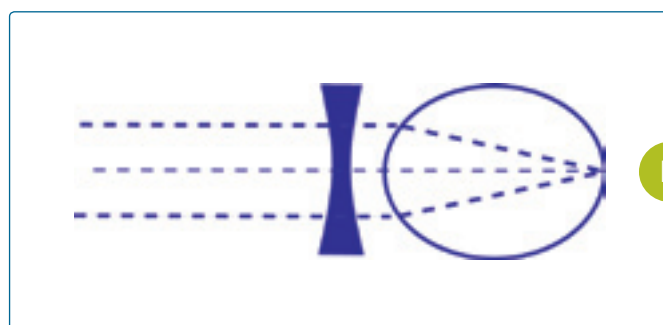
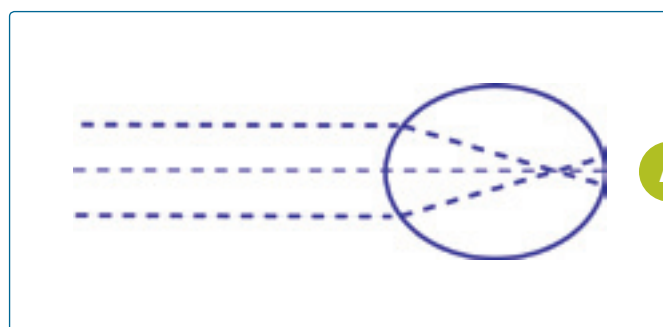
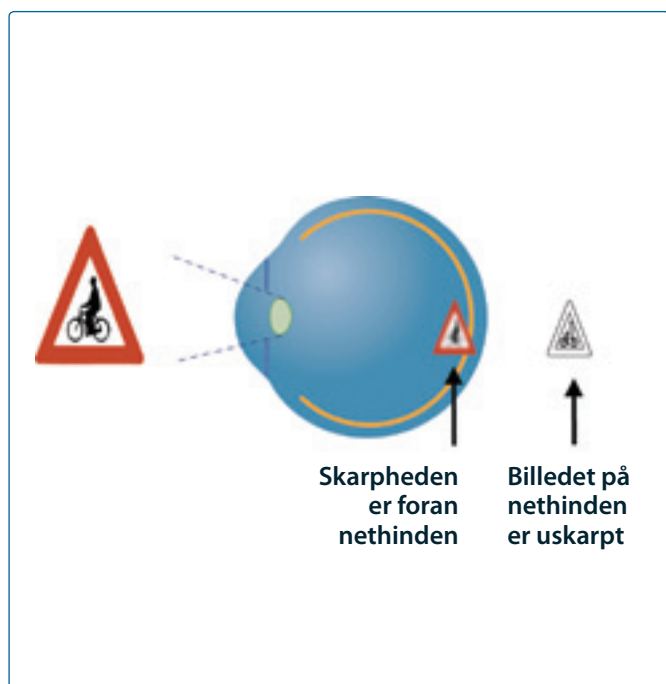
Man anses for at være stærkt nærsynet, hvis brillestyrken er - 7 dioptri eller derover.

Ved dioptri forstås brillestyrken udtrykt som den omvendte brøk af den afstand, hvor billedet dannes bagved eller foran brilleglasset. Dannes billedet $\frac{1}{2}$ m fra glasset, er brillestyrken altså ± 2 dioptri.

ERNST GOLDSCHMIDT

PROFESSOR EMER.,
OVERLÆGE, DR.MED.

Hos nærsynede - uden anvendelse af briller – dannes det skarpe billede af det, der fokuseres på, foran nethindens gule plet, så hjernen opfatter billedet som 'uldent' (A). Med passende minus-brilleglas (spredelinse) flyttes det skarpe billede til den gule plet (macula), hvorved hjernen opfatter emnet som stående helt skarpt (B).

Det begyndte i skolen, da jeg var 8-9 år. Det, der blev skrevet på tavlen, stod i en tåge. Ingen spurgte til mig. Da jeg er en velopdragen pige, sagde jeg heller ikke noget uden at blive spurgt. Regnestykker på tavlen klarede jeg ved at lade læreren henvende sig og fx sige: "Du ved da godt, hvad 5 gange 8 er?" Ved at få andre til at sige det, man ikke selv kan se, var jeg i stand til at svare på opgaverne. Det endte med, at regnelæreren en dag testede mig, fordi han var træt af først at skulle sige stykkerne for at få et svar. Her indrømmede jeg, at jeg ikke kunne se det, der stod på tavlen. Læreren flyttede mig fra bagerste og op til forreste bord. Min mor fik intet at vide hverken fra skolen eller mig. Når jeg valgte at være tavs og intet

fortælle hjemme, hang det sammen med, at jeg ikke ønskede at få briller og blive kaldt brilleabe.

Selv ved den årlige synsprøve hos skolelægen lykkedes det ved hjælp af diverse teknikker, som fx at knibe øjnene sammen, at få lægen til at godtage mit syn. Men synet blev hurtigt værre og værre, og på et tidspunkt var jeg nødt til at få briller.

I starten løftede jeg brillerne væk fra øjnene og op i panden, når jeg skulle læse. Det var fordi, det var et chok at se alting skarpt med briller, når man var vant til at se gennem tåger. Hver gang synet blev korrigeret med stærkere glas, fik jeg en periode med svimmelhed ved fx læsning og ved at gå på trapper. Det var som om, ord og trapper kom op i hovedet på mig. Sådan var det hver gang, brilleglassene blev ændret i styrke.

I puberteten var det svært at gøre sig pæn med briller. Bedre blev det ikke af at være stærkt nærsynet, hvor ens øjne virker små inde bag de tykke brillelglas.

Som 16-årig fik jeg kontaktlinser. Dermed kunne jeg være lige så pæn som andre. Men det var hårdt at lære at gå med kontaktlinser. Det foregik gradvist. Den første dag sad jeg 5 minutter med lukkede øjne med linserne på. Tårerne piskede frem, og det gjorde vanvittigt ondt. Hver dag øgedes tiden med 5 minutter, før øjnene kunne åbnes.

Jeg glædede mig til at komme i skole med linser og troede, at jublen ingen ende ville tage på den store dag. At man ville møde mig med et: 'Hvor er du smuk!'. Men kammeraternes reaktion var en ganske anden. De mente, at det klædte mig bedre at gå med briller end at gå uden. En kommentar jeg overhovedet ikke havde forventet.

Alle piger i 16 års alderen er i en periode af deres liv, hvor de ikke er glade for sig selv. Hvor andre piger måske fandt fejl ved hår og ben, fandt jeg fejl ved mine tykke briller.

Faktisk er det først her i det sidste års tid, hvor jeg er 55 år, at jeg er begyndt at bruge briller igen. Det er fordi, det er dejlig nemt. Det hænger også sammen med, at forfængeligheden aftager med alderen.

Dertil kommer, at linser kan være besværlige at gå med. Blæser det, og får man fx et støvkorn ind bag de hårde kontaktlinser, gør det vanvittigt ondt. Desværre er jeg nødt til gå med de hårde linser for at korrigere synet rigtigt.

Men stadigvæk føler jeg mig pænere uden briller. Får jeg et arbejde, går jeg over til kontaktlinser igen. Folk kigger og stiller spørgsmål, hvis man snart kommer med linser på og snart går med briller. At folk kigger og stiller

spørgsmål er fortsat noget, jeg ikke bryder mig om.

Det første man gør, når man møder andre, er at se dem i øjnene. Er det et menneske, man ikke kender, er det i mødet med øjnene, at man bliver klar over, om det er en person, man kan lide eller ej. Er man fx som ung ude at muntre sig og har ønske om at finde en kæreste, har man ikke lyst til at kigge den anden dybt i øjnene gennem et par glas på minus 10.

Derfor gøres der meget for at få øjne til at fremstå interessante. Og det er denne mulighed for at have interessante og smukke øjne, der bliver ødelagt ved tykke brillelglas. Fordelen ved linser er således, at man kan få interessante øjne. Ulempen er den smerte, der er forbundet med at få sandskorn ind bag et par hårde linser.

Unge piger lægger make-up på øjnene efter alle kunstens regler. En make-up der lægges for at blive set. Der er således ikke den samme fokus på mænds øjne, som på pigers øjne. Jeg tror derfor ikke, at mænd oplever briller på samme voldsomme måde, som kvinder gør.

Kommer man ind i en brilleforretning, der måske lige har udsendt et katalog med fikse briller, viser det sig, at ingen af de smarte stel kan bære mine tunge glas. Og det ender med, at man går hen til det samme fabrikat med stort set samme stel. Sådan som man plejer at gøre.

Modebriller i kataloger er til den store del af befolkningen, der godt kan klare sig uden briller, men ønsker at se en smule bedre gennem glas med lille styrke. Det er den gruppe, der produceres modebriller til. Så snart styrken bliver over 2 falder designernes interesse for at udvikle fine stel i fx titanium. Dertil kommer, at briller til svagtseende er rasende dyre. Det er lige før, man må tage lån for at få nye briller i min styrke. □